

HEVESVÁRMEGYE

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

MEGJELENIK HAVONTA KÉTSZER. ELŐFIZETÉSI ÁRAK: EGY ÉVRE 12 PENGŐ, FÉLÉVRE 6 PENGŐ, NEGYEDÉVRE 3 PENGŐ

Hadírokkant-jelvény kiosztás a hősök napján.

Május utolsó vasárnapján viharos időben zajlott le a vármegye minden helyén a hősök emlék-ünnep.

Gyászoló, meghatott szívvel áldozott sok ezer jó magyar lélek az elesett hősök emlékének.

Könnyfakasztó, remek beszédek hangzottak el és fölzokogott a lelkekből a „Himnusz” és a magyar „Hiszekegy” — és a hozzátartozók és velük együtt érzők szívéből simogató sóhaj szállt a messze nyugovó hősök sirhantja felé.

A világháború hősi halottai, a mi drága elesett véreink így kapják meg minden évben beszédből, énekből és koszorúból álló jutalmukat! . . .

Elfogódott lélekkel álltam a hatvani hősi halottak emlékműve előtt és fájó szívvel néztem az egykarú, a féllábú, a beesett mellű rokkantak felvonulását, akiknek mellére Cserey tábornok tűzte fel a legkészsorítás kíséretében a szerény rokkantjelvényt.

A névsorban egyszerre új név hangzott fel: Lummer István!

Hier! —

hangzott a válasz és megindult a tömegeből a jelvényért felesége karjába kapaszkodva fekete, ünneplőben, kipucolt csizmában Lummer István. Vorschriftosan, egyenes fejtartással jött, csak a két legdrágább kincse, a szeme világa hiányzott, ezeket a harctéren hagyta és szemhéjai, mint örök mozgásra beállított ventilátorok folyton pislogtak.

Lummer István megkapta jutalmát — a jelvényt.

Az ég beborult, morajlott, majd dörögni kezdett. — A Lummer István „hier”-je azonban túlharsogott minden zengést.

Ez a „hier”, mint a megcsönkített, évszázadokon át idegen célokért vérző nemzet sikolya, a magyarság tragédiáját jelentette . . .

Az ünnepség lezajlott. A közönség szakadó záporban oszlott széjjel. Elvonultak a jelvénybirtokos rokkantak, hadiözvegyek, árvák, frontharcosok.

Szerettem volna utánuk menni és csendesen hozzájuk simulva mindegyiket megkérdezni, hogy van-e munkája, tud-e így félig vagy egészen tönkretéve magának és kis családjának enni adni?

Fájt a tehetetlenség érzése, miként most is, amikor szeretném megtalálni az érző, de különösen az érzéketlen lelkekhez vezető utat, hogy megmondjam nekik, hogy ezekkel a mártirokkal szemben, — saját érdekükben is — mi a kötelességük!

Nehéz idöket élünk, ne várjon senki biztatásra, teljesítse Isten nevében megtalált lelkiismerete parancs-zavára földi hivatását, emberi kötelességét! Munkához, kenyérhez kell juttatni azokat, akik a hazával szembeni kötelességüket a poklok minden szenvedésén keresztül becsülettel teljesítették.

A vármegye a MAVART szállítási monopoli-umának felfüggesztését kéri a gyümölcsidény tartamára.

Eger, június 15.

Heves vármegye közigazgatási bizottsága **Hedry Lőrinc dr.** főispán elnöklésével ma délelőtt 10 órai kezdettel tartotta ülését.

Tobiás József műszaki főtanácsos, az Állam-építészeti Hivatal főnöke a vármegye ügyeiről és útépítési munkálatairól tett jelentést.

Krisztián Imre bizottsági tag átereszek építését kérte a kápolnai országút több szakaszán.

Keglevich Gyula gróf bejelentette, hogy a bükk-szenterzsébeti iskolaépületnek lapunkban is többször szereplő ügyében sikerült kieszközölnie a kultuszminiszternél, hogy azt még ebben az évben felépítik.

Plósz István bizottsági tag azt tette szóvá, hogy az aldebrői 8-as kilométerkőnél a víz megtámadta a törvényhatósági utat, mivel a közelben az O. F. B. háztulajdonosok megakadályozzák a víz szabad lefolyását.

Tobiás József jelentést tett arról a javaslatról, amelyet **Okolicsányi Imre** alispán terjesztett a kereskedelemügyi miniszter elé arra vonatkozóan, hogy a tiszamenti községek árvízvédelmi munkáit és utépitéseit inségmunka keretében oldja meg a miniszter.

Schütz Béla törvényhatósági állatorvos jelentéséhez **Graefl Jenő** bizottsági tag szólalt fel és elmondotta, hogy megyénkben igen sok a rühös ló és megfertözi lóállományunkat.

Okolicsányi Imre alispán kijelentette, hogy tárgyalásokat kezd ezeknek a lovaknak gazdáival, hogy a rühös lovakat kiirthassák és tulajdonosaikat az eladó terhére 20—30 pengővel kártalanítsák. (*Helyeslés.*)

Több kisebb ügy letárgyalása után a megye *kisgyűlését* tartották meg, amelyen **Toldy József** törvényhatósági bizottsági tag ismertette a gyümölcs-termelő gazdáknak azt a súlyos sérelmét, amit a *Hevesvármegye* legutóbbi számában **Rosenfeld Emil** írt meg részletesen a MAVART. szállítási monopoli-umáról. Toldy kijelentése szerint a rendőrség ellenőrzi, hogy más mint MAVART autó ne szállíthasson Budapestre. Ennek következménye, hogy a csereszye benn marad és kénytelen eladni a gazda néhány filléres áron, vagy pedig értéktelenül megrothad. Kérte, hogy írjon fel a kisgyűlés a kereskedelemügyi miniszterhez és kérje, hogy legalább a gyümölcs-idény tartamára függeszse fel a MAVART. szállítási monopoli-umát.

Az elnöklő **Hedry Lőrinc** főispán és **Okolicsányi Imre** alispán is magáévá tette a gazdáknak ezt a sérelmét és a kisgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a javaslat értelmében gyors intézkedést kér a kormánytól.

„Beszüntetjük a külföldi adósságok kamatfizetését.”

Mayer János nyilatkozata az egységspárt kisgazdacsoportjának követeléseiről.

Bejártuk vármegyénk minden vidékét. Láttuk sok telkes gazdánál, ahol azelőtt bőségben volt minden, hogy most üres a szérű, a magtár. És csak hosszú, keserű sóhajtás volt a felelet ama kérdéseinkre, hogy mi lesz, hogy lesz az új termésig. Mivel nekünk a kisgazda-sors is édesgyermekünk, a képviselőházban felkerestük Mayer János ny. földmivelésügyi minisztert, a kápolnai választókerület országgyűlési képviselőjét, felláttuk előtte tapasztalatainkat és kértük, nyugtassa meg a hevesmegyei kisgazdákat, mondja el, mi az, amin ő most dolgozik, mint a politikai élet egyik vezetője, a falu társadalmának érdekében. Mayer János a következőket mondta:

— Ami az én munkámat illeti, én bizonyos tekintetben nehéz helyzetben vagyok. Minden politikus arra törekszik, hogy magát propagálja és a kifejtett munkáját nyilvánosság elé tárja. E tekintetben különösen az ellenzéknek könnyű a helyzete, mert hangzatos követeléseket állít fel, amik minden esetre népszerűséget szerezhetnek. Nekem viszont, aki a többségi pártnak társelnöke vagyok, az a feladat, hogy a *szociál-politikai* követelések megértését sürgessem, a kormány figyelmét az összes bajokra felhívjam, másrészt pedig feladat, hogy a pártot összetartásra buzdítsam, az egységét megvédjem és az alkotmányos kormány részére a többséget biztosítsam. Míg az ellenzék agitációja a nyílt színen bonyolódik le úgy a parlamentben mint a népgyűléseken, amelyekről a lapok közlések adnak és azokkal népszerűsítik az ellenzékét, addig a mi munkánk a kulisszák mögött folyik le, ott fejtjük ki megalkuvás nélkül azt a tevékenységet, mellyel ösztönözzük a kormányt a problémák megoldására. Ez a munka természetesen nem jut a nagy nyilvánosság elé. Mindazonáltal érdemben ez az értékesebb, az eredményesebb és ez szolgálja jobban a kisgazda társadalomnak érdekeit, mert *nagyobb sikert érhetünk el a párton belül, mint a hatalommal szemben*, azoknál, akiknek propagandája csak a nyílt színen üres lármában merül ki.

— Nemcsak a pártnak vagyok társelnöke, hanem vezetésem alatt áll az egységes párt kebelében működő kisgazda-csoport is, a pártnak azok az intelligenciához tartozó tagjai, akik mindenben elsődleges feladatnak tartják annak a kisgazda-programnak a megvalósítását, amely a mi Nagyatádi-féle programunknak a keretébe tartozik; akik elsődlegesnek tartják, hogy a falu népének kulturáját fejlesszük és a széles néprétegek gazdasági megerősítését szolgáljuk, s védelmezzük és oltalmazzuk azt a széles népréteget, a kisgazdát, kisiparost és a falu társadalmának minden részét, amely a védelemre legjobban rászorul.

— Amíg a nagy egységes pártnak értekezletén csak a nagyvonalú alkotmányi és gazdasági kérdé-

sek kerülnek megvitatásra, addig ez a kisgazdacsoport, amely havonta az én elnökléssel ülészik, a falu népének közvetlen érdekeit szolgáló és talán nagyobb vonásokban jelentéktelenebbnek látszó, de voltaképpen népünket legközvetlenebbül érdeklő kérdéseket tárgyal, amelyeknek az orvoslása elkerülhetetlenül szükséges. Az ülésen elhangzott felszólalások és az elfogadott indítványok írásbafoglaltatnak, azokat a miniszterelnöknek adom át, aki — aszerint, hogy milyen reszorthoz tartoznak — a miniszterek között osztja ki és így intéződnék el. Minden ülésünknek az első tárgya az utóbbi ülésünkön elfogadott határozati javaslatokról illetve azoknak a kormány által történt elintézéséről való beszámolás. Az utóbbi ülésünkön is pontokba foglalva juttattuk a kormányhoz azokat a főbb kívánságokat, amelyeknek elintézése ma már haladékat aligha szenvedhet. Ezek

a gabona megfelelő árszabályozása, a földteherrendezés, záloglevelekkel való törlesztéssel, a kamatleszállítás, a földhöz juttatottak szolgáltatásainak szabályozása, a mezőgazdasági és ipari termelvények árai közötti diszparitás megszüntetése.

A kormány e tekintetben ígéretet tett, hogy ezeket a kívánságunkat követelésünk szerint teljesíteni fogja. Fontos ez különösen azért, mert

ha az új termés értékesítése előtt ezekben a kérdésekben rendet nem teremtünk, az ország össztermésének értékét kamatokba fizetik el,

adó nem folyhat be és veszélyeztetjük így az egész állami adminisztráció folytonosságát és alkotmányos szempontból jutunk lehetetlen helyzetbe. A külföldi adósságok kamatfizetése ügyében is ki kell jelentenünk, hogy jóhiszemű adósok vagyunk, hitelezőink követelését és jogait épségben fenntartjuk, de beszüntetjük egy időre a kamatfizetéseket.

— Mindezek nagyfontosságú kérdések. Megoldásuk föllétlenül javulást hoz mai helyzetünkre. Ezuton kérem szülővármegyém kisgazdait: őrizzék meg nyugalmukat, reméljenek és bizzanak ha keservesen is, tűrjenek még nehéz sorsukban, hogy ezek az intézkedések a gazdasági feltámadás szebb jövőjébe vezessék sok szenvedése után a magyar nemzetet.

Négymázsás repcetermést várnak Hevesmegyében.

Az idei termésbecslés a jövő héten kezdődik a buzánál és a gabonaneműeknél. A repce várható termésátlaga vármegyénkben az eddigi adatok szerint négy métermázsas kat. holdanként. A termények iránt máris megindult a kereskedelem érdeklődése. Újbuzára számos üzletkötés történt. A repcét is keresik szörványosan.

Megalakult az országgyűlési képviselők városi blokkja.

Programja a városok kölcsönének rendezése és a városok háztartásának tervszerű megjavítása.

Petro Kálmán dr. a blokk előadója nyilatkozik a megalakulás célkitűzéseiről.

Eger országgyűlési képviselője egyik legérdekesebb egyénisége a mai törvényhozásnak. Nem volt politikus, mielőtt képviselő lett. Ma is azt vallja, hogy nem politizál és mégis az ő parlamenti tevékenysége a közérdek eszményi szolgálatával a legintenzívebb politikai munkásságot jelenti. Nem a mindennapi könnyű beszédek szónoka az országházban. Felszólalásait a legalaposabb felkészültség jellemzi. A bor értékesítési kérdéseinek megoldására számos felszólalást intézett a kormányhoz és szavainak mindenkor eredmény volt a következménye, visszhangja pedig a szőlősgazdák és általában a magyar borvidékek lakosságának hálája és szeretete. A városok háztartási ügyeinek rendezéséről tartott beszéde miatt meleg köszönőlevelet intézett hozzá a Magyar Városok Országos Kongresszusa, a gazdasági népoktatás hiányainak pótlását sürgető szavai tanügyi körökben keltek elszáttan helyeslést, a kultusz-tárca költségvetésének tárgyalásánál pedig a Magyar-féle racionalizálási szabályzat tervezetének ellenzésével a felekezeti jogakadémia kfenntartását követelte erőteljes érvekkel. A népjóléti tárcánál a szegénygondozás ügyéről tartott klasszikus szárnyalású szociális gondolatokkal bővelkedő felszólalást, amelyet a miniszterelnök teljesen magáévá tett és válasszában hangoztatta, hogy véleménye szerint is a Petro elgondolása alapján oldható meg legalkalmasabb módon a szegénygondozás égetően sürgős társadalmi feladata.

A képviselőház folyosóján mondotta el munkatársunknak Petro Kálmán legújabb országos érdekű tevékenységéről az alábbiakat:

— Több társammal együtt szükségesnek tartottuk a képviselőházban a városi képviselők pártközi parlamenti blokkjának megszervezését. Elgondolásunk és szervezési munkánk teljes sikerrel járt. A Ráday Gedeon gróf elnöklésével megtartott értekezleten 80 képviselővel a blokk megalakult és fontos szerepet van hivatva betölteni magyar városok érdekében. Eddig csak az egységes pártban volt külön városi blokk Klebelsberg gróf vezetésével, de a most megalakult pártközi nagy városi blokk a jelen idők parancsolta nagy feladatok megoldására sokkal alkalmasabbnak mutatkozik. Elnökké Ugron Gábor alelnökké Petrovác Gyulát és Kállay Tibort, előadóvá pedig engem választott a pártközi blokk alakuló közgyűlése. Minden politika kizárásával szigorúan csak gazdasági kérdésekkel foglalkozunk, nevezetesen a vásárok függőkölcsönének, a Speyer kölcsönnek, a forgalmi adónak stb. rendezésével és a városok tervszerű megsegítésével. Volt segítség eddig is a kormányzat részéről, de az nagyobb részt mindig csak ötletszerűen nyilatkozott meg. A

városoknak nagy érdeke fűződik ennek a blokknak a munkájához, mert ma mindenütt csaknem felborult már a magyar városokban a háztartás helyzete. Állandó és közvetlen kapcsolatban állunk a Városok Országos Kongresszusával és valamennyi város polgármestere már a blokk megszervezésénél is és a program megállapításánál is tevékeny részt vett munkánkban.

A Heves vármegyéből Lengyelországba irányuló gyümölcskivitel várható keretei

Közel egymillió pengő értékű gyümölcsöt exportálunk a lengyeleknek. — A Heves vármegyei Gazdasági Egyesület felterjesztése a magyar kormányhoz.

A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület Borhy György elnök, felsőházi tag vezetésével megtartott értekezletéről a Lengyelországba irányuló hevesmegyei gyümölcs-kiszállítás elősegítése érdekében nagyszabású javaslatot terjesztett a kormány elé. A leggondosabb utánjárással és mérlegeléssel összeállított adatok szerint Hevesmegye területéről ez évben **barack 700, dinnye 50.000, szilva 5000, paradicsom 1000, uborka 2000, szőlő 30.000 mázsa szállítható a lengyel piacra, közel egymillió pengő értékben.**

A dinnye és szőlő-kivitel 90 százalékát hazánkban Hevesmegye bonyolítja le lengyel viszonylatban. A cseresznye-kivitel már megindult, de el késve. Most tehát az lenne a legsürgősebb feladata a magyar kormánynak, hogy az említett gyümölcsök és termények kiszállításának engedélye ügyében mielőbb egyezzen meg a lengyel kormánnyal. A tárgyalásokra már csak két hét áll rendelkezésre. A Gazdasági Egyesület ugyancsak kéri a kiszállítás érdekében úgy a vasútnál mint a postánál eddig tapasztalt nehézségek kiküszöbölését is.

A felterjesztés rámutat arra is, hogy Gyöngyösön a lengyel kivitel gócpontjában nincs éjjeli telefon szolgálat. A múlt évben a kereskedők költségén hosszabbították meg a telefon szolgálat idejét, míg pl. Kecskeméten egész éjjel van szolgálat minden külön költség nélkül. Másik hátrány, hogy a Gyöngyösről, Hortról, Kál-Kápolnáról a déli órákban elindított vasúti kocsik csak este hét órakor érkeznek meg Sátoraljaújhely cseh területen lévő állomására, amikor ott a vámhivatal már zárva van és csak magas különdíjak árán hajlandók kezelni az árut a cseh vámtiszték, másként pedig a szállítmány le marad és megromlik. Végül nagy akadályokat gördít a kiszállítás elé a származási bizonyítványok kiadásának mai rendszere is.

„Az egeri nép eltörölte a borfogyasztási adót!”

A történelmi és műemlékek, a város szépsége, az iskolák és fürdők idegenforgalmi vonzóereje képezik a bortermelés összeomlása után Eger gazdasági életének mai alapjait.

Trak Géza polgármester nyilatkozata a Hevesvármegyének.

Másfél évtizede áll vármegyénk fővárosa élén Trak Géza polgármester. Az ő és munkatársainak nevéhez fűződik Eger ujjaépítése. Mert az elmúlt tíz esztendő többet jelent Eger fejlődésében mint a legutóbbi félszázad. Távol áll tőlünk minden személyi kultusz, de a lények beszélnek és alkotások hosszú sora bizonyítja, hogy Eger mai vezetői, ha a legnehezebb időkben vállalt súlyos terhek árán is, Eger kis országunk egyik legmodernebb és mindenesetre legszebb városává fejlesztették, sőt: Eger ez alatt a tíz év alatt lett város a szó mai fogalma szerint.

A díszes városházán a polgármesteri hivatalnak van legnagyobb forgalma. Inségesek, munkanélküliek, ügyes-bajos dolgaikban segítséget kérők várakoznak az előszobában. Reggeltől délután két óráig egy percre sem hagyják magára a polgármestert és titkárát.

Fogadó és dolgozó hivatali szobájában történelmi levegő éri lelkünket. A falakon Eger nagy főpapjainak és a legnagyobb magyarnak: Széchenyi István grófnak képei. A polgármester tanácskozó asztalánál ülnek fáradhatatlan munkatársai: *Braun Károly* főjegyző, polgármesterhelyettes, *Kálnoky István dr.*, *Frank Tivadar dr.*, *Simonyi Nándor dr.*, és *Nemecsek Aurél* tanácsnokok, *Ringelhann Béla* műszaki főtanácsos, a villamos művek, a vízművek, és csatornaművek nagy tudású igazgatója, *Jankovits Dezső dr.* tiszti főügyész és *Kakuk Jenő* főszámvevő. Eger küzdelmes jelenéről, a fenyegető bajok kivédéséről folynak beható megbeszélések. E tanácskozásokban nem szünetet jelent, amikor *Trak Géza* polgármester szívélyesen fogadja a Hevesvármegye munkatársát és Eger helyzetéről kérdéseinkre az alábbiakat mondja:

— Momentán: élni máról-holnapra. Ebben az időben nem lehet más elgondolásunk. Beruházás ma lehetetlenség. A város közszolgáltatásainak csak ötven százaléka folyik be, de a tisztviselők illetményei harminc százalékot, az adósságok annuitása haminckilenc százalékot igényel. A bevételek tehát nem elegendők. A programmunk így tehát csak az, hogy máról-holnapra vegetáljunk, a tisztviselőinket fizessük, az adósságokat — úgy, ahogy lehet — törlesszük. De egyszer csak bekövetkezik az a helyzet, hogy nem bírjuk tovább...

— Mit lehet egy borvidéken ma csinálni? Alföldi városokban, ha a búza nem sikerül, ráfekszenek más művelési ágra vagy állattenyésztésre, de bortermelő város nem tud kikeveredni a gazdasági válságból. A borra ma bázizni nem lehet, pedig

Egernek ez a gazdasági alapja. A gazda ebből békében szépen megélt. Mindenkinek megvolt a rendes borvásárlója a Felvidékről, vagy Lengyelországból. Ahogy a borforgalom megszűnt, Eger gazdaságilag összeomlott, ezzel együtt a város háztartása, a kereskedelem és az ipar is. A bor a pincében hever eladatlanul, nincs piaca. Miből dolgoztassa szőlőjét a gazda?

— A borfogyasztási adót az egeri nép eltörölte! Nem fizetik a borfogyasztási adót és behajtani nem vagyunk képesek. Háromezer bortermelő ellenőrzésére nincs elég rendőr, pénzügyőr és borellenőr itt. A város 160 ezer pengő bevételt irányzott elő költségvetésében és ennek egy nyolcadrésze alig folyt be. Frappánsabban tehát nem tudom jellemezni ezt az állapotot, mint úgy, hogy Eger népe eltörölte a borfogyasztási adót. Ennek eredménye, hogy a korcsmáros ipar, annyi számottevő adóalany, tönkrement. Minden szőlősgazda udvara adózatlan bormérés és ezzel szemben tehetetlenek vagyunk.

— Ilyen körülmények között óriási szociális feladatok nehezdednek a város vezetőségére. Csökkenteni kellett a munkanélküliek számát, ezért parkosítottunk. Kiváló főkertészünk van, akinek izléses tervei szerint megszépítettük városunk utcáit és tereit. Így, emellett hogy munkát adtunk az inségeseknek, emeltük városunk szépségét is. Ma ugyanis az idegenforgalom egyik legfőbb eszköze gazdasági helyzetünk javításának. Eger történelmi emlékei, műemlékei, az európai nevezetességű Liceum, a főszékesegyház, a vár ásatásai idevonzzák messzeföldről az idegeneket. Csodálatos vizű uszodáinkat, fürdőinket ugyancsak az idegenforgalom emelése érdekében fejlesztettük.

— Az, hogy Eger még él és vegetál, az iskola város jellegünknek köszönhető. Mintegy ötezer vidéki diák van itt internátusainkban és magánházaiknál. Fogyasztás szempontjából az iskolaváros jellegünk hatalmas gazdasági tényező. A tanulók szülei is többször bejönnek évente Egerbe és itt vásárolnak.

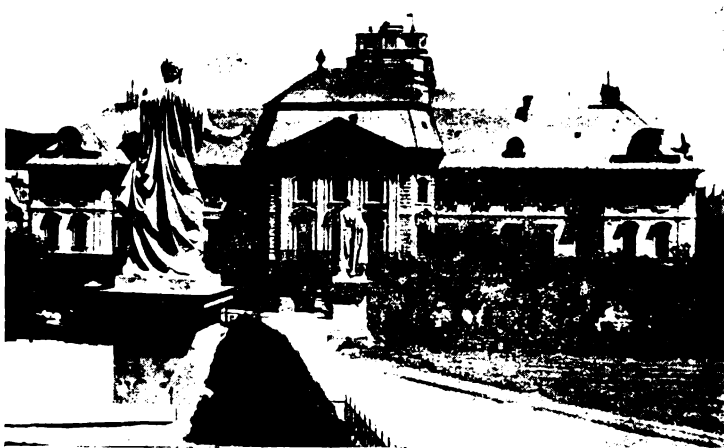
— A város nehéz helyzetében legutóbb a lakossághoz intézett felhívásomra negyvenezer pengőt fizettek be köztartozásokba adófizetőink. A Speyer-kölcsön esedékes részletét így kifizettük, de tisztviselőink ennek következtében elsején nem kaphattak fizetést. A helyzetet a pénzügyminiszter úr nagy megértése és jóindulata azzal mentette meg, hogy *Petró Kálmán* országgyűlési képviselőnk közbenjárására hetvenezer pengő államsegélyt juttatott a városnak.

— Eger város lakosságának fizetőképessége,

sajnos, csak egy meghatározott mértékig terjed. Ezen felül hiába emelik akár az állami, akár a pótdóó százalékát, ebből a polgárságból többet kicsiholni nem lehet.

— Rendkívüli szegénység mellett rendkívüli igénytelenség jellemzi lakosságunkat mai helyzetében. A szegénység és inség bajait az egri szegénygondozási norma keretében közepesztályunk vezeti le. Nagy áldás ez a városra, mert megnyugvást teremt a lelkekben. A szegénygondozó nővérek mindenütt ott vannak, ahol baj van. Ahol az intelligenciát így meg tudják szervezni a szegényügy támogatására, ott rendkívül csökkentik a nép nyomorát. Büszkén mondhatom, hogy bár a tisztviselők fizetését csökkentették, a tisztviselők havi adakozása a szegényügyre nem lett kevesebb.

— Van-e remény Eger gazdasági helyzetének javulására? Erre a kérdésre csak azt mondhatom, hogy a mi bajaink nem hazai okokból erednek. Ne-

Az egri érseki liceum európai hírnevű barokk-épülete.

künk az elvesztett külföldi piac visszaszerzésére van szükségünk. Az egyetlen reménysugár tehát számunkra az európai viszonyok megváltozása.

Kézműiparosságunk önálló érdekképviselése.

Radil Károly az egri ipartestület elnöke az új törvény legfontosabb intézkedéseiről.

Husz éve küzd a magyar kisiparosság az önálló érdekképviselést megteremtése ügyében, mert az eddigi törvények alapján nem látta jogos érdekeit biztosítva a kereskedelmi és iparkamarák kezében. Az önálló kézműves kamaráért különösen mintegy 5 évvel ezelőtt indult meg nagyobb szabbású és programjával átütő erejű komoly mozgalom, amelynek vármegyénkben két buzgó, az egész ország kisiparos társadalma előtt már jól ismert és becsült vezérharcosa, az egyik Radil Károly egri nyomdaigazgató, az egri ipartestület tevékeny elnöke, a másik Ring Gyula a hatvani ipartestület elnöke, volt. Városról városra járva hirdették úgy a fővárosból, mint a vidék jelentősebb kisipari gócpontjaiból a kézműiparosság önálló kamarájiért folytatott küzdelem jogosságát és igazságait. Az ország iparosságának túlnyomó része megértette és átérezte széleskörű propagandájuk nyomán a kérdés fontosságát és elérte azt, hogy a kereskedelemügyi miniszter leszavaztatta hazánk mind a 373 ipartestületének tagjait, hogy kívánják-e az önálló kézműves kamarát, vagy megelégszenek, ha mint eddig, úgy ezután is helyet foglalnak a kereskedelmi és iparkamarák keretében mint albizottság, mint kisjelentőségű másodrangú, önálló és kevés befolyású érdekképviselést. Az ipartestületek hatalmas többséggel szavazták meg az önálló kézműves kamara felállítását, de az különböző okok miatt mégsem valósult meg. Most azután Kenéz Béla

kereskedelemügyi minisztersége alatt, aki kezdettől fogva őszinte támogatója a magyar kisiparosság ügyeinek, végre meghozták a törvényt, amely az ipartestületek országos központjának létrehozása által megvalósítja kisiparosaink régi vágyát: az önálló érdekképviselési szervet, amely függetlenül a kereskedelmi kamarától, közvetlen kapcsolatban állva a kormánnyal, önállóan intézi a kisiparosok ügyeit. Megkérdeztük az új törvényről annak egyik régi sürgetőjét és fáradhatatlan harcosát, Radil Károly egri ipartestületi elnököt, aki munkatársunk előtt az alábbiakban válaszolt:

— A törvény készen van, a felsőház is elfogadta. Már csak a kormányzó úr jóváhagyása van hátra. Az államfő jóváhagyása után megjelenik a törvény a kereskedelemügyi miniszter végrehajtási utasításával. Így az országos központ, azaz hivatalos néven *Ipartestületek Országos Központja valószínűleg már június vagy július hónapokban megalakul*. Ezzel az IPOSZ is megszűnik. A törvény végrehajtási utasítása az ország valamennyi ipartestületét rendkívüli közgyűlésre hívja össze. Az ipartestületek ezeken a rendkívüli közgyűléseken megválasztják az elektorokat, azaz százhusz országos közgyűlési tagot. Erre a választásra nyolc kerületbe osztották az országot. Minden kerület tizenöt rendes és tíz pótagot választ. A miskolci Kereskedelmi Iparkamara körzetének *Borsod, Zemplén, Abauj és Heves* vármegyék ipartestü-

letei tartoznak. Ebbe a kerületbe harminc ipartestület tartozik. Az ipartestületek egy-egy kerületben közösen jelölnek és választanak. A szavazás eredménye a kereskedelemügyi miniszter elé kerül. Ezután a miniszter összehívja az ipartestületek országos központjának közgyűlési tagjait, akik saját kebelükből elnököt, két alelnököt és nyolc választmányi tagot választanak, az iparkamarák ipari szakosztályai pedig ebbe a választmányba egy-egy tagot delegálnak. A hét iparkamara delegátusaival együtt így tizen-nyolc tagja lesz az országos választmánynak. Ekkor kezdi meg működését a kézműiparosok önálló érdekképviseleti szerve hivatalosan, közvetlen kapcsolatban az összes ipartestületekkel, a kamarákkal és a minisztériummal.

— Hogy mit várhatunk ettől? Az iparosság sérelmeinek orvoslását, jogos kívánságaiknak teljesítését, jogait a központi szerv minden rendelkezésre álló törvényes eszközökkel biztosítja, mert a háború óta különösen tönkrement kisipart, az igazi magyar kézműves ipart talpra kell állítani. Módjában lesz a kisiparosságunk eme központi szerve útján, a kormányval való közvetlen érintkezése folytán, több eredményt elérni mint eddig. Ezt hisszük és reméljük. A kereskedelemügyi miniszter úr a napokban már úgy nyilatkozott, hogy az országos központ szeptember vagy október hónapokban működését már megkezdheti.

— Ennek az országos központnak véleményem szerint egyik legfontosabb feladata lesz az 1884. évi ipartörvénynek és az 1922. évi idevonatkozó módosításnak nem a reformja, hanem egy teljesen új ipartörvény megteremtése, mert az 50-60 évvel ezelőtt meghozott ipartörvény annyira elavult, hogy semmiképpen sem alkalmazható a mai megváltozott viszonyokhoz. Az iparosság borzalmas helyzetben van és legfőbb ideje volt, hogy a kormány ilyen igazi teljes megértéssel kezelje ügyét. Ennek a társadalomnak 90 százaléka ma munka nélkül áll és legtöbbje nemcsak nem keres, de a békeben szerzett vagyonát is elvesztette már. Háromszázezer kisiparos lelkében, a családtagok, a segédek és tanoncok beszámításával tehát az ország lakossága egyhatod részének lelkében egy reménységűr ennek a törvénynek a végrehajtása és örömmel tölt el valamennyiünket az új kereskedelemügyi miniszternek nyilatkozata, aki teljes együttérzést tanúsít a kisiparossággal és kész vele vállvetve küzdeni a megérdemelt sebb és boldogabb jövőért.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Megnyílt Egerben június hóban a Csiky Sándor utca 4 szám alatt:

DR. KUN ANDRÁS

SZÜLÉSZ, NŐORVOS SZÜLŐ - OTTHONA

Rendelésére áll úgy az egri mint a vidéki közönségnek. Közös és külön szobák. A mai gazdasági viszonyokra tekintettel a legmérsékeltbb árak: Közös szobán napi 6 P. külön szobán napi 10 P. ellátásdíj.

melyben a lakás és kiszolgálás is bennfoglaltatik. Orvosi díjazás külön megegyezés szerint.

Pausál árak, amelyek szülésre vonatkoznak:

Tiznapos ellátás szülésre közös szobán 140 P.

Tiznapos ellátás szülésre külön szobán 240 P.

Ezekben az árakban a felmerült összes költségek és díjazások bennfoglaltatnak. Csak műtét esetén van külön díjazás. Egyben közli Kun András dr. a nagyérdemű közönséggel, hogy a Dr. Kállay Zoltán u. 13. szám alól (a volt Dr. Koltai rendelő) a Csiky Sándor u. 4. szám alá, a Gáspárdy Katinka-háza költözött át.

„Szabadítsuk fel gazdasági életünk gúzsba kötött kezdeményező erejét!”

Beszélgetés Dr. Friedl Károlylyal,
a Hevesmegyei Takarékpénztár igazgatójával.

Vármegyénk egyik legnagyobb pénzügyi intézményének, a Hevesmegyei Takarékpénztárnak igazgatója Friedl Károly dr. A kitünő közgazdasági szakferfiút a Pesti Hazai Takarékpénztár adta Egernek és a megyének, hogy tudásával támogatónk és tanácsadónk legvén a mai nehéz pénzügyi válságban.

A palinás nevű, régi egri pénzügyi vezérigazgatói szobája valóságos nemzeti gazdasági egyetem. Itt már tradíció, hogy a hitelt kérő vagy betétes hasznos tanácsokat, teljes gazdasági kioktatást is kap a pénz legjobb felhasználásáról. A kölcsönnyújtásnál itt nemcsak a telekkönyvet nézték meg. Főképpen az adós-jelölt személye volt az irányadó. Csak erős kéz kapott hitelt. És az elv jó bevált. A hasznos célra adott pénznek ma is megvan a jó fedezete.

Friedl dr. így beszélt nekünk a mai viszonyokról:

— A Hevesvármegyének nagyon szép hivatása, hogy egybefoglalja, összhangba hozza a különböző gazdasági érdekeket és érdekeltiségeket. Ma nem is lehet ellentét ezek között. Valamennyien egymásra vagyunk utalva.

— Életünk minden vonalon problémákkal van telve. Sajnos ma egyellen problémát sem lehet megoldani. Mert mint a politikában és a közéletben bálványok vannak: demokrácia sító, éppúgy a gazdasági élet is bálványokat imád. Én nem kívánok senkit megbántani, de úgy veszem észre, hogy politikusaink között kialakult egy „cól-nix-front”, amely ragályszerűen terjed. Pedig a költelességek teljesítése a gazdasági élet legfontosabb alap-törvénye. A cólnix-front izgatása igen csekély morális értékkel bír és nem jelent megoldást a gazdasági élet problémáira, mert a másik oldalon állnak vele szemben a betétesek.

— Általában az állami túlméretezettség az, ami földmivestől egészen a bankokráciáig mindenkit a legsúlyosabban terhel. Egy évi nemzeti össztermelésünk értéke három milliárd pengő. Én nem hiszem, hogy tartós állapot lehessen az, hogy ebből másfél-milliárdot közéletünk adminisztrációjára költenek el. Egy üzem, egy gyár nem lehet rentábilis, ha termelésének ötven százalékat adminisztrációra költi.

— A földmives és napszámos, továbbá a kisiparos termelvényeinek, valamint az agrár termelvényeknek indexe ma a békebeli érték 70 százaléka. Ezzel szemben a széné 179 százalék, az iparé átlag 120 százalék. Minél tökéletesebb iparcikkhez jutunk, minél több kézen megy keresztül, annál drágább, mert közben minden keresőt megadóztatnak súlyosan. Hiába törlik el a gazda adóját, mert a gazda a csizma árában megfizeti azt így is.

— A hibák egyik eredőjét abban látom, hogy a közhatalom a háború ideje alatt nagyon beleszokott abba, hogy beleavatkozzék az élet mindennapi dolgaiba és ma sem tud leszokni erről. Akkor erre szükség volt, ma nincs. És mégis ez most az egész világon így van. Pedig nagyon hibás dolog, ha valaki azt képzei, hogy ő minden ember dolgához ért és nélkülözni lehet az egyéni leleményt, ambíciót.

— Azután egy nagy erkölcsi dekadenciát látunk az egész világon: Túlzott individualizmust, amely nem ismer semmi közéleti kötelemet a mások sorsá-

ért való felelősséget. Ez érvényesült a békeszerződésekben és ez érvényesül az egész világ közigazgatásában. Ma mindenki a saját peccsenyjét szeretné megsűnti a háborúban lerongyolt, leszegényedett és kifáradt emberekből.

— Nagyon sokan tudják mindezeket, de nem merik a megfelelő szabályokat meghozni, mert — *féltik a vaksokat.* *Gaal Gaszton* is mondja például, hogy le lehetne vonni a közigazgatás költségeiből nagy summákat, de nem meri megmondani, hogy honnan. Én sem merem megmondani...

— Munkanélküliség, kereset nélküliség, inség, vállalkozási kedv hiánya, a még meglévő tőke elzárkózása mind-mind egyetlen eredőre vezethető vissza. Ez pedig az, hogy *gúzsba van kötve a gazdasági élet kezdeményező ereje*, mert ma senkisé tudja, hogy holnap milyen új szabályok jönnek a kényszeregyezés, a teherrendezés, a tőke leértékelése, a kamatok stb. terén. Mi volna hát az út kibontakozás, a gazdasági feltámadás felé? Az, hogy teremtünk *tiszta helyzetet*, állandóbb érvényű szabályokkal, az állami túlméretezés leépítésével, a békebeli morál helyreállításával, hogy felszabaduljon gúzsba kötöttségéből gazdasági életünk kezdeményező ereje.

Tizenhatról negyvennyolc literre emelkedett belföldi borfogyasztásunk évi fejkvótája

Jelentés az egri borplacról.

Egri borpiac... Valamikor volt. És világhírű volt. Hajón vitték Amerikába az egri vörös bort, ami nem tört meg a tengeri viharban sem. Száz meg száz lengyel szekér vitte minden őszi a polyák földre és Muszkaországba forintjával literjét. Hej régi szép idők!

Ma más a helyzet. Dobra kerültek a legszebb egri szőlők, ebek harmincadjára a gazdáik. Az Egedaljának szorgalmas népe összeszorított fogakkal, elkeseredve, de példás türelemmel viseli a közös magyar sorsot, mert várja a gazdasági feltámadást, ami egyúttal a várvavárt, nagy magyar feltámadás is lesz...

Az egri bortermelők örömmel olvasták a szaklapokban, hogy hazánkban a belföldi fogyasztás fejkvótája az eddigi 16 literrel 48 literre emelkedett és az idén már csak egymillió, vagy legrosszabb esetben másfélmillió hektoliter ó-bor megy át nálunk a következő évre. Ez biztató jel a tönkrement bortermelés számára.

A borral a faluzás szünetelőben van, mert a kistermelők készletei elfogytak. A *vendéglősök* kisebb tételekben 16-22 filléres áron veszik a legjobb borokat. A *borkereskedők* 1'20-1'25 fillért adnak Malligandfokonként. A kivétel külföldre nagyon kismértékű, ez is *medoc* és *egri bikavér* borokra szorítkozik 1'20 és 1'50 pengős áron Lengyelországba. A *filléres vonatok* közönségének nyújtott borkóstoló több kiváló termelőnél jótékonyan érzetli hatását és a fővárosból is érdeklődés mutatkozik az egri borok után. A „*Hevesvármegye*” propagandája útján is több kisebb tételt vásároltak Budapestre.

A *nagykereskedelmi forgalom* csendes. Vásároltak nagytermelőktől 400 hektoliter 11'5 fokos bort 1'25 pengős áron, kassza átvétel előtt.

A termelők epedve várják, hogy a borpárlat céljára a bcr beváltási árát a mai 1'1 fillérről fokoként, — felemelje a szeszkartel.

Alaptalan hírek egri érseki koadjutor kinevezéséről. Egyes fővárosi lapokban hírek jelentek meg arról, hogy *Szmrecsányi Lajos dr.* egri érsek mellé a közel jövőben koadjutor nevez ki a pápa. Már személyi kombinációk is napvilágot láttak ebben a kérdésben. A *Hevesvármegye* munkatársának ebben az ügyben az illetékes egri tényezők nyilatkoztak és felhatalmaztak bennünket annak közlésére, hogy az egri érseki koadjutor kinevezéséről megjelent hírek elejétől végig valótlanok.

Budapesti újságírók látogatása Egerben. A Hevesvármegye célul tűzte ki azt is, hogy Eger és a vármegye természeti és szellemi kincseire felhívja a fővárosi sajtó figyelmét. E cél megvalósításához a kiinduló pont az volt, hogy az „Eger” politikai napilap szerkesztőségével és dr. Berecz Sándor fővárosi hírlapíróval, a neves publicistával karöltve Egerben rendeztük meg a Magyar Újságírók Túrlista Egyesületének első vidéki vándorgyűlését. Az Egerbe érkező mintegy húsz főből álló, ilusztris író és újságíró gárdát a vasútállomáson Frank Tivadar dr. városi tanácsnok és az egri hírlapírók fogadták. Az újságírók megtekintették a város nevezetességeit. A várbán az ásatásokról Pataky Vidor dr. ciszterci tanár, a tudós kutató tartott nekik előadást. Kárpáti Aurél a finom szavú költő az újságírók nevében koszorút helyezett Gárdonyi Géza sírjára. Az újságíró turista gyűlést az újságírók látogatása után az egri városházán Laczkó Géza író elnöklésével tartották meg, ahol megjelent vitéz Subik Károly apát-kanonok, Trak Géza polgármester, Braun Károly főjegyző, Urbán Gusztáv dr. jogakadémiai tanár főszerkesztő, Petró Kálmán dr. országgyűlési képviselő, Kálnoky István dr. városi tanácsnok, Schönvitzky Bertalan jogakadémiai tanár és az egri társadalom számos más kitűnősége. Dr. Berecz Sándor, Zubor István, Lipovitzky Pál és Sziklay János előadásai után Laczkó Géza elnök költői mély és klaszikus veretű beszéde fejezte be a gyűlést. Eger város a Korona szállóban ebédet adott a hírlapírók tiszteletére, akik elismeréssel adóztak a város egészül szolgáló hatalmas szállónak és dicsérték Unterreiner János bérlő országosan ismert, avatott vezetését. Délután a repülőversenyt majd Gröber Jenőnek, a kiváló egri bortermelőnek mintapincészetét tekintették meg beható érdeklődéssel.

A Hevesmegyei és Egervidéki Jótékony Nőegylet június 11-én szombaton este a Korona termében jünialist rendezelt. Az est nagysikere Okolicsányi Imréné és Gáspárdy Gyuláné érdeme.

Velencei éj a felsőtarkányi tónál... Az egri Jogakadémiai Kör június 18-án, szombaton a felsőtarkányi Szikla-forrás előtti tónál velencei éjszakát rendez. Egerből délután 4-től félóránként autóbusz indul.

Az Egri Izr. Filléregylet június 26-án délután öt órai kezdettel a Tulipánkertben jótékony célú táncmulatságot rendez.

A Magyar Numizmatikai Társaság Egerben. Június 12-én, vasárnap a Magyar Numizmatikai Társaság Zimmermann Lajos kormányfőtanácsos elnök és Prokopius Béla meghatalmazott miniszternek, a neves magyar műgyűjtőnek vezetésével meglátogatta Eger várost és megtekintette az itteni nagybecsű gyűjteményeket. A társaságnak Schütz Béla megyei állatorvos, jeles numizmatikusunk nyújtotta át a főképtalan ajándékát: 3 értékes bronzérmel.

Lengyelországba szállítják a gyöngyösi cseresznyét.

Hódossy Gedeon dr. Gyöngyös országgyűlési képviselője helyteleníti a népjóléti tárca megszüntetését, a járásorvosok létszámának csökkentését és javítani kívánja a községi és iskolai orvosok helyzetét

Gyöngyös városát és kerületét hivatott politikus képviseli a magyar törvényhozásban. Hódossy Gedeon személye tiszteletben áll az egész ország közvéleménye előtt. Parlamenti működése, bár kerületének minden ügyét felkarolja, nem merül ki egyedül a lokális érdekeknek szolgálatában, hanem komoly törvényhozóhoz méltón kiterjed az egész ország társadalmának nagyvonalú kérdéseire. Különösen az ő eredeti hivatásához legközelebb álló közegészségügyi és orvosi témáknál hallottunk tőle megszívlelést érdemlő értékes felszólalásokat. Gyöngyös legnagyobb kérdéseiről és legutóbbi általános politikai tevékenységéről az alábbiakban nyilatkozott munkatársunk kérdéseire az illusztris képviselő:

— Kerületemből nem rég nagyobb küldöttséget vezettem a földművelésügyi miniszter elé és sürgettem a gyöngyösi gyümölcsstermelés Lengyelországba való kiszállításának előmozdítását, — kereskedelmi szerződés híján provizórikus megegyezés létesítésével. Minden fórum a legjobb indulattal jött segítségünkre, de a lengyelek túlzott követelése már majdnem meghiusították az ideiglenes egyezmény megkötését a két állam között. Végre is sikerült áthidalni a nehézségeket olyan módon, hogy a lengyelek színeknél és kátránynak hazánkba szállíthatása ellenében engedélyezték a magyar, legelsősorban pedig a gyöngyösvidéki cseresznye és más gyümölcsstermek bevitelét. Azt a tanácsot adom azonban ezután is a termelő gazdáknak és a szállítóknak, hogy a jövőben hasonló nehézség esetén korábban tegyék meg a kezdeményező lépéseket, mert a késedelem ezáltal csaknem meghiusította már a lengyel export lehetőségeit.

— Ami parlamenti munkásságomat illeti, erre a kérdésre csak azt mondhatom, hogy legutóbb a népjóléti tárca tárgyalásánál szólaltam fel és szociális szempontból a népjóléti minisztérium feloszlása ellen foglaltam állást. Beszédemben kiterjeszkedtem az orvosi kérdésekre is és tiltakoztam a járásorvosok létszámának csökkentése és fizetésüknek tiszteletdíjjá változtatása ellen. Kértem a községi orvosok helyzetének javítását, rámutatva itt a magyar községek antihigiénikus berendezésére. Az iskolaorvosokra vonatkozóan nyomatékosan kértem az 5001. számú kultuszminiszteri körrendelet visszavonását, mert ez az iskolaorvosok fizetését óriási módon lecsökkentette és mindössze évi 100 pengőben állapítja meg az iskolaorvos honoráriumát. A rendelet felmentette az orvosokat, hogy közegészségügyi előadásokat tartsanak a tanintézetekben az esetben, ha nem vállalják ezeket díjtalanul. Ilyenkor a földrajz, vagy természetrajz tanáraira bízják az egészségügyi előadá-

sokat. Felhívtam a figyelmet mindezeknek súlyos következményeire és hangsúlyoztam, mi csoda veszőlyek fenyegetik a szakavatott közegészségügyi oktatás elmaradása által az új generációt a népbetegségek és különösen a nemi betegségek szempontjából. Az Orvosszövetség eltiltotta tagjainak, hogy azok ilyen feltételek mellett közegészségtant tanítsanak. Ez tűrhetetlen állapot, amin segíteni kell és meg kell adni az iskolaorvosok munkájáért a rendes illetményt, mert ellenkező esetben lesúlyod a közegészségügyi helyzetünk a századok előtti színvonalra és meglepő gyorsan teremtünk a kuruzslásnak.

A gyöngyösi plébános beiktatása. Az egri érsek megbízásából június 12-én vasárnap iktatta be Török Kálmán préposi kanonok a gyöngyösi plébániába Magnin Adorján plébánost. A beiktató prépost a szent Bertalan templomban megjelent ünneplő közönség előtt ékeszavú nagy beszéd kíséretében nyújtotta át Magnin plébánosnak a plébániai jelvényeket: az evangélium könyvét és a templom kulcsait. Az új plébános ezután szentbeszédben mondotta el nagyszabású lelkesítő programját, amelynek legfőbb pontja a gyöngyösi katolikus társadalom egységének megerősítése.

A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület új tagjai. Gazdasági Egyesületünk Borhy György elnöklésével Gyöngyösön, június 17-én tartott igazgató választmányi ülésén Györffy Kálmán alelnök indítványára a hősi halált halt Endresz György és Bittay Gyula magyar repülők emlékét jegyzőkönyvben örökítették meg. Az egyesület tagjainak sorába ezután a következőket vették fel: Molnár Józsefné, Kahan Márkus, Adám Miklós, Marmorstein Rudolf, Tóth Pál, Kesztenbaum Jakab, Simonovics Hermann föld, illetve szőlőbirtokosok.

Lókiállítás Gyöngyösön. A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület június 19-én, vasárnap, Gyöngyösön a nagy vásártéren lódijazást rendez. Ezzel kapcsolatban nagyobb társadalmi események színhelye is lesz Gyöngyös. A nap programja: d. e. félkilenc órakor a Szent Bertalan templomban ünnepi mise, majd a gyöngyösi járás levente zászlójának felszentelése. A vásártéren 9 órakor kezdődik a lódijazás. Ezután a levente lőtérén lövészverseny, a Pipishegyen vitorlázó repülőverseny, a GyAK. sportpályáján pedig levente gyakorlatok lesznek déli 12 óráig. Délután négy órakor ünnepélyes díjkiosztás a GyAK. sportpályán.

A játékaruk ügyében Gyöngyösre utazik két amerikai gyáros. Megemlékeztünk legutóbbi számunkban a Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület játékkészítő tanfolyamának nagy sikeréről. A közel százezer pengős amerikai megrendelés ügyében a jövő héten Gyöngyösre érkeznek Gastner és Churward amerikai gyárosok és meglátogatják a Mátra vidékét is.

A „Hevesvármegyét” mindenhol olvassák! Saját érdekében itt hirdessen!

A dinnye és paradicsom kiszállításának kérdése Hevesmegyében.

Teljes sikert ígér Szinyei Merse Jenő országgyűlési képviselő akciója.

Angliába és Németországba nagyobb arányu exportra történt szerződés.

Ertesültünk arról, hogy *Szinyei Merse Jenő dr.* a hatvani kerület országgyűlési képviselője, összefogva a vármegye egyik legkiválóbb képzettségű mezőgazdájával *Szigeti Pál dr.*-ral, jelentékeny sikerrel járt el a hevesmegyei dinnyetermés és a paradicsom Angliába és Németországba irányuló kiszállításának érdekében. A nagyfotosságu gazdasági ügyről megkérdeztük a hatvani kerület rendkívül agilis, értékes képviselőjét, akinek a legutóbbi parlamenti felszólalását is általános figyelem és nagy elismerés kísérte, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület útján a paradicsomtermés értékesítésének ügyében érintkezésbe léptünk a földművelésügyi miniszterrel és kértük a németországi export előmozdítását. Hatvan vidékén ugyanis mi 180 holdon korai paradicsomot termelünk, amelynek az értékesítése legelsősorban a német piacra biztat sikerrel. Az illetékeseket sikerült is megnyerni ennek az ügynek. Egyik nagy német exportőr részére az ügynevezett „befagyott” külföldi pengőköveteléseket erre a célra felszabadították. A gazdák ilyen módon szerződést köthettek a német exportőrrel és a szerződés értelmében az exportőr az egész paradicsom mennyiséget fix áron át-

veszi, a csomagoláshoz szükséges ládákat pedig nagyobb összeg erejéig hazánkban rendeli meg. Ez már meg is történt.

— A dinnye-export elintézése most van folyamatban. Ennek az ügynek lényege az, hogy a hevesmegyei hírneves dinnyefajok (Hort, Csány, Hatvan, Heves, Kál, stb.) olyan módon legyenek kiszállíthatók Angliába, hogy a Magyarországon vagonokba rakott dinnye egyfolytában futhasson át a Csatornán keresztül Londonba. Erre elsősorban megfelelő vasuti kocsikra van szükség és — mint örömmel értesültünk, a MÁV ilyen típusú vasúti kocsik előállítására már ebben az évben berendezkedett.

— Londonban a magyar dinnye igen keresett és ismert cikk

és feltétlenül versenyképes az eddig oda importált spanyol és belga dinnyével. A spanyol dinnye minősége ugyanis a magyaréval nem konkurálhat. A belga dinnye pedig üvegházi tenyésztésű, tehát már az üvegházak fűtési és fenntartási költségei miatt is mögötte marad árban a magyarnak. Éppen ezért nagy jelentőséget tulajdonítok a dinnye kiszállítására irányuló akciónknak és hiszem, hogy az legalább is megközelíti a kívánt sikert.

Mayer János ny. miniszter orsz. képviselő és

Maczky Gyula ny. erdőteleki főjegyző

Kál díszpolgárai!

Kál község képviselőtestülete f. hó 5-én tartott közgyűlésén Dr. Mezey László főjegyző előterjesztésére Mayer János ny. m. kir. miniszter, országgyűlési képviselőt, továbbá Maczky Gyula ny. erdőteleki főjegyző, káli földbirtokost Kál község érdekében kifejtett eredményes munkásságuk elismeréseként hála-ból díszpolgárokká választotta. A főjegyző előterjesztésében méltatta Mayer János érdemeit s rámutatott arra, hogy a falu népének sorsát mennyire szíven viselte mindig s milyen gondja van ma is az elesett falusi polgárookra s hogy existenciájuk fenntartása érdekében helyi vonatkozásban milyen fáradhatatlan és eredményes tevékenységet fejtett és fejt ki. — Felsorolta azután Maczky Gyulának a káli róm. kat. egyházzal és a politikai községgel szemben nyilvánított áldozatkészségét s hivatkozott e nemes gondolkodású kiváló férfiúnak a község elesettjei és szegény betegek ápolása céljából általa a közelmúltban felépített épület följajlására.

— Az előterjesztéshez hozzászóltak még Kelemen Mihály, Makula István gazdák és Diszkó József plebános községi képviselők. A plebános felszólalásában Mayer János polgári erényeit, Maczky Gyulának pedig krisztusi erényeit hangoztatta. Az előterjesztés és hozzászólások elhangzása után a képviselőtestület a két kiváló férfiút nagy lelkesedéssel választotta meg Kál község díszpolgáraivá.

Szerecsen-poloska pusztát a megye déli részein.

Olasz sáska Pély környékén. — A megye mezőgazdasági állapota.

Vitéz Fluck Gusztáv vármegyei gazdasági felügyelő jelentést tett a közigazgatási bizottságnak Hevesmegye mezőgazdasági helyzetéről. E szerint a megye fő vasutvonala mentén és az ettől délre eső részekben fellépett szerecsen-poloska nagy károkat okoz a gabonaművekben. A legegyszerűsebb termés a Mátra vidékén ígérkezik. A megye területén fellépett olasz sáska irtása folyamatban van. Pély községben tartózkodik a rovartani állomás kiküldöttje és irányítja a irtást. Az olasz sáska nem nagy számban lépett fel és nagy károkat így nem okozott.

A mezőgazdasági munkásság elhelyezésre nehézségekbe ütközik. Munkaalalmak nincsenek. Aratási munka kínálkozik egy kis résznek, de nagy számú munkás minden kereset nélkül megy neki a télnek az idén is.

Panaszok az állami rézgálic akció ellen. Számos panasz hallatszik az állami rézgálic akció ellen a gazdák részéről. A rézgálicot ennek keretében a községek kezességvállalása mellett adják a Polgárdi lpartelepek 65 P-ért mázsánként. Ugyanekkor a rézgálic helybeli kereskedelmi ára 52 P 50 fillér. Az állami rézgálic tehát 12 P. 50 fillérral drágább a kereskedelmi árnál! A szőlősgazdáknak e nagy sérelme ügyében a Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület a vármegye utján sürgős orvoslást kért a földművelésügyi kormánytól.

A községek vezető jegyzőinek intaktsága igen fontos közérdek!

Hatvan az áldozatkészség városa!

Látogatásunk Várkonyi Sándornál Hatvan főjegyzőjénél.

Ide s tova negyedszázada már, hogy Hatvan község ügyeit a főjegyzői székéből Várkonyi Sándor intézi.

Nehéz időkben vette át hivatalát. A háborús évek, az azóta eltelt súlyos esztendők Várkonyi Sándor kiváló szaktudásáról, nagyszerű organizáló képességéről és páratlan emberies érzéséről tettek tanúbizonyságot.

Tele van a folyósója meghallgatást várókkal most is, mint rendesen. Jókedő szeretettel hallgatt meg mindenkit s a lehetőség szerint segítséget is nyújt.

— Bizony, a községek vezetőire ma nehéz gond szakadt — feleli kérdéseinkre — az eddigi bajok szinte rohamléptekben sokszorozódnak. A községi háztartások egyensúlyának biztosítása, az adók behajtásának kezelése, a lakosság tengernyi panaszának meghallgatása és a részbeni elintézése elősággal fölörlik a községek vezető főjegyzőinek idegeit.

— Sajnos, tudom, hogy a vármegye számos községében az alkalmazottak nem kapták meg fizetésüket. Ezen sajnálatos ténynek tudatában nemcsak a kari szolidaritás beszél belőlem, amidőn azt mondom, hogy ezen tarthatalan állapotot segíteni kell, mert *rendkívül fontos közérdeknek tartom, hogy a jegyzők intaktsága megőriztessék.*

— A községek vezető jegyzőit a plebánosokkal együtt a lakosság tanácsadójának tekintette, mindenkor megfelelő bizalommal és tisztelettel vette körül és hallgatott rájuk.

— Most, kérem én, mi lesz a megszerzett és nélkülözhetetlen tekintéllyel, mit csináljon az a jegyző, akinek családja van és nincs vagyona, honnan vegye a családja fenntartásához szükséges összegeket, — kölcsön kérje innen-onnan, — legyen lekötelezettje ennek-annak, — ez nem vezethet jóra. Nálunk nem lehet — nem szabad lehetőséget adni a Balkán, — a baksis rendszer bevezetésére!

— Ezen sajnálatos állapotot meg kell érteni az adózóknak is — és ha megfeszített erővel is, de fizetnie kell mindenkinek, aki teheti, hogy a községek háztartásának egyensúlya fel ne boruljon!

— *A rend, a nyugalom, a biztonság az adózónak is eminens érdeke!*

— Azon községekben pedig, ahol a lakosság főképpen a földművcs osztályból áll, akik képtelenek a betakarításig adót fizetni, az államhatalomnak kell segítségül jönni, hogy a községi alkalmazottak fizetésének előlegezésével mód adassék, hogy ma már a létfenntartási minimumát alig fedező fizetésüket legalább havonként rendesen megkapják.

— Még egy igen fontos körülményt tartok megszívlelendőnek:

A vezető jegyzőknek a társadalom minden egyes megmozdulásánál elől kell járni az áldozatkészségben, hogy példájával másokat is lelkesítsen. Különösen a nagyobb községekben, ahol az egyes intézmények, egyesületek, társadalmi rétegek szinte egymással versenyre kelve rendezik megmozdulásaikat s ahol a vezető főjegyzőnek adakozásban az élen kell haladnia, — honnan vegye az ehhez szükséges anyagiakat?

— Ma amikor a magánmunkálatokból befolyó jövedelem — úgy nélkül — a minimumra zsugorodott, úgy vélem, hogy feltétlenül módot kellene adni a községeknek, hogy vezetőiket belátásuk és tehetségük szerint pótdíjjal is dotálhassák!

— Nehéz, sokszoros idegölő munkát csak attól várhatunk — bármilyen jó, pedáns és lelkiismeretes tisztviselő is legyen — akinek a létfenntartáshoz szükséges minimumot meg is adjuk! —

— A „Hevesvármegye” által felvetett gondolatot, hogy közeledjünk egymáshoz, ismerjük meg egymást, gyereünk Egerbe, hogy meleg kézszorítással egyesüljön gazda, iparos, kereskedő a vármegyében — magam is szükségesnek és nagyon is helyesnek tartom.

— Ebben a nehéz időben eredményt csak nagy összefogással lehet elérni, példa rá az én községem, amelyre büszkén mutatok reá a nyilvánosság előtt, mert állítom, hogy Hatvan az áldozatkészség városa, amely a téli inségakciónál is aránylag legtöbbet adott az országban, s ezt csak azáltal érthette el, hogy minden jó ügynél osztály és felekezeti különbség nélkül összetartott! — Ezt kell a tágabbkörű családban — a vármegyénkben is megvalósítani...

Hatvan parkírozott utait és tereit már évek óta öntözőautó locsolja, a község bírja gazdaember, a képviselőtestület tagjainak tekintélyes része ugyan csak kiscgazda, de ez a képviselőtestület a helyes vezetés mellett ritka megértéssel és áldozatkészséggel kezeli Hatvan ügyeit.

Zászlóavatás. A Kat. Legényegylet zászlószentelése f. hó 5-én ment végbe ünnepélyes keretek között szép számú közönség jelenlétében. Az ünnepi misét a Kossuthparkban Lévay Mihály v. püspök végezte. Zászlóanya Várkonyi Sándorné volt.

Közgyűlés. A Hatvani Vöröskereszt Egylet f. hó 4-én tartotta a Kaszinó termében évi közgyűlését Hirling Gyula m. kir. kormányfőtanácsos elnöklete alatt. A közgyűlésen megjelentek nagy elismeréssel hallgatták, hogy az elmúlt év folyamán is hány szegényen segített az egylet érdemes vezetősége. A gyűlésen bíró Radvánszky Albert főrendiházi tag az egyesület díszelnöke is megjelent, akit meleg szeretettel köszöntöttek, felemlítve kiváló érdemeit, amely mint az Országos Vöröskeresztegylet vezetőtagja odaadó munkájával szerzett.

Új orvosdoktor. Dr. Mariska László hatvani lakost Franciaországban a toulousi egyetemen az orvostudományok doktorává avatták.

Eljegyzés. Papp Erzsike tanítónőt eljegyezte Nagy Béla.

A Máv. Dalkör sikere. F. hó 12-én zajlott le Pesterzsébeten az Országos Magyar Dalosszövetség III-ik kerületének dalos versenye, amelyen 20 egyesület minlegy 1000 énekessel vett részt. Ezen az impozáns versenyen a hatvani Máv. Dalkör a 2-ik díjat nyerte el. — A versenyen Várkonyi Sándor főjegyző az egyesület díszelnöke is részt vett. — A nagyszerűen működő egyesület a hazafias ünnepek alkalmával is megmutatta kiváló értékét. — Az egyesület lelkes vezetőjének Nagy Józsefnek és Nagy Béla tanító karnagynak köszönhető az elért szép siker.

A jászfényszarui út építése. Az egeri állami útépítészeti hivatal házi kezelésben f. hó 13-án kezdte meg a jászfényszarui út építését, illetve kövezési munkáját. — 25 hatvani szakembert foglalkoztat a kövezés.

A hatvani iskolák záróünnepélye Végig néztük a hatvani iskolák záróünnepélyét, bepillantást szereztünk a vizsgálatok alkalmával a végzett anyagba és megismertük az ifjúság előmenetelét. A realgimnáziumban, a polgári leányiskolában és elemi iskolában tapasztalatakról csak a legnagyobb elragadtatás hangján beszélhetünk. Mintha egy tudatalatti páratlan versenyt néztünk volna meg, ahol mindenki erejének teljes megfeszítésével végezte munkáját. Hogyha tekintetbe vesszük fizetésük szinte hallatlan csekély mivoltát, szinte önkénytelenül is ajkunkra toltuk a kérdést, — mivel tartoznak a szülők, a társadalom ezeknek a teli szívű lelkes kultúrnap számosoknak, akik a magyar nemzet jövőjét, — a gyermeküket nevelik. És vajjon a tartozásukat szeretetük teljes megnyilatkozásával leróják-e? Vagy azt hiszik, hogy az így teljesített munkát azzal a havi fizetéssel, amely sok esetben egy szakácsné jövedelmével sem ér fel, meg lehet fizetni?

Épül a rendőrszékház. A sok lehetetlen húzavona után most végre elmondhatjuk, hogy tényleg épülni fog a hatvani rendőrszékház. F. hó 13-án Lám Dezső főkapitányhelyettes, a kereskedelemügyi minisztérium két kiküldött mérnöke, Kapor Tibor főmérnök az egri Államépítészeti Hivatal képviselője, Várkonyi Sándor főjegyző, Révész József rendőr tanácsos a hatvani kirendeltség vezetője és Pásztor János h. bíró jelenlétében — történt meg az építési színhely megtekintése, a terület átvétele, illetve átadása és az épület helyének kijelölése. Tekintettel az építési ipar nagymértékű pangására, rendkívül nagy értéket jelent az építési munaalkalom biztosítása szempontjából is. Valóban örök halálával tartozunk mindazoknak, akik a mű létrehozásában fáradoztak. — Várkonyi Sándor főjegyző kitaró munkáját Hedry Lőrincz főispán, Szinyei Merse Jenő országgyűlési képviselő és Lévy Mihály püspök támogatták a legnagyobb odaadással. Az építési munkát a Ring Gyula építési r. t. végzi és értesülünk szentén az f. hó 20-án fogja kezdetét venni.

Halálozás. Schüller József, a Hatvani Cukorgyár nyugdíjas tisztviselője mint részvétellel értesülünk, 82 éves korában Budapesten a Liget-otthonban elhunyt. Temetése, amelyen a Hatvani Cukorgyár tisztikara is részvesz, f. hó 16-án, csütörtökön lesz Budapesten.

Zárdaiskola fölszentelés Horton. F. hó 5-én fényes ünnepség keretében zajlott le Horton a Ring Gyula építési R. T. által még a múlt évben megépített zárdaiskola és harang fölszentelése. A fölszentelést vitéz Subik Károly apátkanonok végezte fényes segédlettel. A lélekemelő ünnepélyen a kerület országgyűlési képviselője Szinyei Merse Jenő, Harkabusz László apátplebános Pásztórol, Hirling Gyula m. kir. kormányfőtanácsos, vezérigazgató, Gyürky Imre tb. főszolgabíró, Ring Gyula a mű kivitelezője is résztvettek és meleg ünneplésben részesítették Mahunka Imre horti plebánost, — akinek fáradhatatlan odaadó munkája tette lehetővé a nagyszerű intézmény megvalósítását.

A Hatvani Cukorgyár rt. igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselői kara mély megilletődéssel jelenti, hogy a vállalat több évtizeden át volt érdemes tisztviselője

SCHÜLLER JÓZSEF úr

1932. június 14-én Budapesten elhunyt.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Hatvan, 1932. június 15.

A hatvani Önkéntes Tűzoltó Egyesület hősi halottainak díszes márvány emléktábláját május utolsó vasárnapján megható hazafias ünnepély keretében leplezték le az Egyesület lépcsőházának falán a hatvani társadalom vezetőinek jelenlétében. *Hirling Gyula* m. kir. kormányfőtanácsos vezérigazgató, a hatvani önkéntes tűzoltók főparancsnoka megnyitó beszédében mélyen járó, a lelkeket megfogó gondolatokkal áldozott az elesett hős bajtársak emlékének. Fennkölt beszédének befejező része a jelenvoltak lelkében sokáig fog visszacsengeni: „Hálával szeretettel és kegyelettel adózunk nektek, akik megmutattátok az utat, amelyen nekünk haladni kell. Bajtársaim, hősi, drága halottaink! A Ti halálotok nem elmulást jelent nekünk, mert a Ti dicső halálotok a jobb jövőnek reménységét, a feltámadást, a viszontlátást ígéri.” Az emlékbeszédet vezér dr. *Lénárd Béla* parancsnok tartotta. Szavainak a hazafias hallgatóság lelkére gyakorolt mély hatását a szemekből kicsorduló könnyek mutatták. Ugyancsak lendületes beszédben emlékezett meg az elesett bajtársakról *Stern Jakab*, a testület régi érdemes tagja. Az emlékbeszédek elhangzása után a márvány tábláról lehullott a lepel és a csillogó aranybetűkben megilletődve olvastuk a hős bajtársak neveit: *Lakatos Lajos, Murczkó Endre, Dr. Sammt Dezső, Farkas Péter, Illés József, Kókay István, Kovács János.*

A gazdatiszti kongresszus. Junius hó 5-én tartották meg Budapesten a Vigadó nagy termében az országos gazdatiszti kongresszust, melyen mintegy 800 gazdatiszt jelent meg. A fővédnökséget József kir. herceg vállalta el. A nagygyűlést Székács Elemér nyitotta meg. Utána dr. Ruffly Vargha Kálmán, Fabricius Endre, és Bayer János felszólalásai után Legány Ödön növény-nemesítő igazgató, a Tiszajobbparti Gazdatiszti Kör elnöke tartott hosszabb előadást a gazdatisztek kötelező nyugdíjbiztosításáról. Előadásában kimutatta, hogy ma a gazdatiszt álláshoz jutni alig képes és ha állásában van, az nem biztos. A gyermek-nevelés felemesztéi összes jövedelmét, öreg napjaira félretenni semmit sem tud s minálunk a kötelező nyugdíjbiztosítás ismeretlen fogalom, ennél fogva a kiöregedett gazdatiszt munkaképességére a legnagyobb nyomorra, felesége és gyermeke a legsiralmasabb özvegyeségre és árvaságra van kárthatva. Előadásában felkéri a jelenlévő földbirtokosokat és törvényhozókat, hogy támogassák a magyar gazdatisztek eme kivánságának teljesülését, hogy az 1927. évi törvényjavaslattervezet alapján az agykori és rokkantsági kötelező nyugdíjbiztosítást elnyerjék. A magyar gazdatiszt sorsa összefügg a földbirtokos sorsával, egyik a másikkal él vagy bukik. Az önálló gazdatiszti Kamara felállítása ügyében Faber György titkár tartott előadást. A határozati javaslatot Kiss Dénes tisztartó terjesztette elő, mely a gazdatiszti hármas kivánságnak: a szakképzettség törvényes elismerésének, a kötelező nyugdíjbiztosításnak és az önálló gazdatiszti kamarának biztosítását tartalmazza.

Bérmálás. A hatvani járás területén f. hó 1-én kezdődött a bérmálás, amelyet Kriston Endre felszentelt püspök, nagyrépost végzett. Bérmáltján dr. Kékessy Dezső a hatvani járás főszolgabírája és dr. Murczkó László tb. főszolgabíró a pásztói kirendeltség vezetője is elkísérték. Az egri egyházmegye főpapját mindenütt a legnagyobb szeretettel és tisztelettel fogadták.

Helyi szerző dalestéje. Junius 4-én a hevesi Kulturházban kitünően sikerült szerzői estét rendezett dalaiból Hevesi József, az ismert hevesi nótaköltő, Dalai közül többet Bodán Margit rádióénekesnő adott elő.

Lapunk mai száma az előirányzott 12 oldal helyett, a feltorlódtól rendkívüli anyagra való tekintettel 16 oldal terjedelemben jelent meg. Amikor a közérdek szolgáltatásában ilven megújuló áldozatokat hozunk, arra kérjük olvasóinkat, hogy legyenek segítségünkre és a postai befizetési lapok felhasználásával az előfizetési díjakat sürgősen beküldeni sziveskedjenek és szerezzenek lapunknak új előfizetőket is.

TISZAFÜREDI JÁRÁS.

Az egyenes adóknak 100—260 százalékát is meghaladják a gazdák ármentesítési terhei

Vitéz Bobory György országgyűlési képviselő a tiszamenti községek kiáltó bajairól

A tiszafüredi választókerület országgyűlési képviselője: *vitéz dr. Bobory György*, aki vármegyénknek a kommunizmus után több mint hat éven át volt főispánja. Erős kéz, a nemzeti erők összefogása, sok siker és elvülhetetlen érdemek jellemzik főispánságát Hevesmegye történelmében. Most az országházban azok közé a képviselők közé tartozik, akiknek ritkán halljuk szavát a plénum előtt. Ott van azonban minden bizottsági ülésen, pártjának értekezletein, kiemelkedő tevékeny tagja a pártközi *agrár-blokk*nak és szinte elzárkózva a nyilvánosságtól, annál intenzívebb munkát fejt ki az ország és választókerülete érdekében. A tiszavidék legégetőbb ügyeiről feltejt kérdéseinkre a képviselő a következőkben válaszolt munkatársunknak:

— A tiszafüredi járás legfontosabb ügye a gazdasági kérdések megoldása. Azután az árverések és az eladósodás egyéb következményei ellen folytatott küzdelem. A *mult reparációját* kell itt szorgalmaznunk legelsősorban. A legutóbbi nyolc év alatt számtalan csapás érte ennek a vidéknek minden gazdáját, úgy a kis földműves, mint a közép- és nagybirtokost. Különösen a *tiszántuli hat község* szenvedett sokat. Ennek a következménye a mai súlyos helyzet, amin csak két évi jó termés segíthetne igazában. A nyomasztó adósságok körül bekövetkezett szomorú helyzetben sok egyes gazdával, számos vállalattal és intézettel szemben sikerült azért kieszközölnöm méltányos elbánást, sőt intervenciómra a kormány segítségünkre jött az *adókivetéseknél* is.

— Az *ármentesítési társulatok* Tiszafüreden és környékén elviselhetetlen terhekké nehezdednek a gazdákra, az egyenes adóknak 100—240, sőt sok helyen 260 százalékával. Ezt a külön megterhelést nem bírják el. Ezt az ügyet rendezni kell. Forszirozom is állandóan a kormány előtt, de a megoldás kizárólag pénzkérdésen mulik. Megoldást mégis kell találnunk, mert ez az állapot fenn nem tartható.

— Az *árvíznel* a Poroszló-sarudi út mentén nagy károkat szenvedtek azok a kisemberek, akik a földreform során jutottak földhöz. Egész vetésük elpusztult. Közbenjártam megsegítésükért a földművelésügyi miniszternél, ahol a megye főispánja és alispánja is olyan lelkesen felkarolták ezeknek a szegény embereknek a sorsát, hogy földjük ne maradjon vetetlen, hogy meg is kapták a kívánt segítséget.

— A *munkás-problémák* különösen égetőek. Állandóan munkaalma! sürgetnek nálam a szegény munkanélküli választóim. Több helyen sikerült is sze-

reznem nekik munkát. Utépítések kieszközölésével is igyekeztünk keresethez juttatni őket. De még mindig sokan kérnek munkát és az embernek a szíve elfacsarodik ezekre a kérésekre, mert nem tudunk annyit segíteni, amennyit kellene. . .

A megyei tiszavidék, mint orvosi előadás tárgya.

Az országos orvoskongresszuson jun. 8-án előadta dr. Szántó Kálmán tiszafüredi orvos.

Az orvosi nagyhéttel kapcsolatos tudományos gyűlések során „A tüdőtuberkulózis problémája a vidéken” címmel helyi szempontból is érdekes előadást tartott f. hó 8-án a budapesti szemklinika nagytermében Dr. Szántó Kálmán tiszafüredi orvos.

Megdöbbenő adatokkal mutatott rá arra a szomorú tényre, hogy a tuberkulózis viszonyok tekintetében a magyar vidék nagy része ma is az ötven év előtti időkben él. Ötven éve, hogy Koch felfedezte a tuberkulózis bacilust, később Röntgen a róla elnevezett tüdődiagnostikában már nélkülözhetetlen sugár-Forlanini megmutatta a tüdőbaj gyógykezelésének az egész világ orvosai által elismert és gyakorolt útját.

Ezen tudósok felfedezései azonban ma sem tudtak a magyar vidék nagy részén érvényre jutni. Ennek okát előadó egyrészt a nép e tekintetben való kulturális visszamaradottságában, másrészt az anyagi eszközök hiányában látja.

Feljegyzési további során rámutatott arra, hogy van mód a ma megadott anyagi eszközök mellett is a haladás útjának egyengetésére. Ennek egyik eszközét a megfelelő számú népnevelő előadások tartásában, másrészt az ingyenes kezelésre jogosultaknak (számuk szerint a lakosság 40 %-a) a modern diagnosztikai és gyógykezelési módszerekbe való bevonásában látja. Ezen utóbbi akciót a központi fekvésű községekben gyakorló Röntgen, mikroszkóppal felszerelt, légmelltöltéssel foglalkozó orvosok és szanatóriumok együttműködésével véli keresztülvinni. Mivel a légmelltöltéssel kezelt betegek nem szorulnak gyógyszerre, ezáltal felszabadulna azon tekintélyes összeg, melyet az állam a tüdőbetegek nagy részének gyógyszerellátásáért, — a gyógyulás reménye nélkül — ma is fizet, ezen összeg fedező az akciónál felmerülő költséget.

Dr. Szántó Kálmán előadását a főként szakorvosokból összegyűlt nagy közönség mindvégig nagy érdeklődéssel kísérte és a gyógyítás költségeinek mikénti fedezése tekintetében felvetett újszerű eszméjét élénk helyesléssel és lelkes tapsal fogadta.

Az előadáshoz Dr. Kausz budapesti főorvos szólott hozzá elismerve előadó adatainak helyességét. Egyidejűleg felhívta a figyelmet arra, hogy a népnevelő előadások során térjenek ki az alkohol káros hatásának ismertetésére is.

Ne felejtse el beküldeni előfizetését a postai befizetési lap felhasználásával!

Ne csak olvassa, de terjessze is a Hevesvármegyét!

Szerezzen e lapnak új előfizetőket!

A földbefektetett tőke pusztulása.

Irtá: Végh József dr. (Tiszafüred.)

A termelésnek emberi tényezői: a szellemi munka, a testi munka és a tőke.

Ennek a három tényezőnek egyaránt szent kötelessége legbecsületesebb igyekezettel dolgozni a nemzet megmentése érdekében. Az a tényező, amelyik ebből a munkából kivonja magát, vagy nem is teljesíti kötelességét, az a nemzetre káros, nemzetközivé és így a nemzeti és polgári eszmének halálos ellenségévé válik.

Hogy teljesíti ez a három tényező a mi gazdasági életünkben ezt a kötelességét?

Erre a kérdésre a következő hasonlattal felelek: Egy gazda elküldi három cselédjét a mezőre dolgozni. Oda adja nekik a napi eleséget egy közös tarisznyában. A három cseléd kimegy, kettő elkezd a dolgot s végezi inaszakadtáig, a harmadik pedig mellé ül a közös tarisznyának és megeszi mind a háromnak a porcióját. —

Ez a mi közgazdasági életünk valódi képe. A szellemi és testi munka dolgozik inaszakadtáig, a forgó tőke pedig megeszi mind a háromjuknak a tarisznyáját. — Azért irtam itt forgó tőkét, mert hiszen a befektetett, vagyis nyugvó tőke, akár földben, akár iparvállalatban fekszik, végezné ezt a kötelességét, de ez a tőke elsorvad.

Mi az oka a nyugvó tőke elsoradásának?

Ok: elsősorban a gondozatlanság, másodsorban a tulerőltetés. Pedig ez a tőke örökké nemzeti célokat szolgál és különösen a földben fekvő tőke elválaszthatatlanul összeforrott vele.

Ez a tőke elsorvad, mert ez mostohagyermek volt az államnak. A forgó tőkét, a bank-tőkét ellenben minden úton és módon, minden alkalommal és lehetőségben törvényhozási úton is megvédeni, fejleszteni és növelni igyekeztek. Akkor, amikor a reális értékek, föld, ház, állat, növényi és állati termékek értéke romlásnak indult, ezzel szemben arannyá tették és minden veszedelemtől, értékcsökkenéstől törvényhozásilag óvták meg a banktőkét s a pénzé vált, vagy pénzé tett s az aranyfizetési kötelezettség megállapítása előtti pár hét alatt indokolatlanul 100 perccel is megnövekedett követeléseket, áruértékeket.

Ez a tőke elsorvad, mert tulerőltették. — Ezt erőltették, ezt terhelték állandóan, únos-úntalan a közszolgáltatásokkal is. — A földbe fektetett készpénztőkének értéke általában a kataszteri tiszta jövedelem ötvenszeresében van kifejezve. — Ennek a tőkének a kamata, a kataszteri tiszta jövedelem, a tőke kettő százalékának felel meg. Ezt a két százalékot, tehát az egész kamatjövedelmet, az egész kataszteri tiszta jövedelmet igénybe vette az államhatalom közadóban s amit ő nem vehetett igénybe, arra rászabadította a közületeket: a városokat és községeket, egvházakat, adókvetésre jogosított egyesületeket, társulatokat, úgy hogy

a földbe fektetett tőkének nemcsak összes kamatjövedelmét, hanem ennek a többszörösét veszik el közszolgáltatásokban.

Ezt ma már a gazdálkodó verejtékének egész évi eredménye sem fedezi. Ennek a tőkének az adózásánál nem voltak figyelemmel az elemi csapásokra, a sorozatos aszály- és fagykárookra, a földműves betegségeire, munkaképtelenségére, az ökornek, a lónak a kivénülésére, az elhullására, a túl dolgoztatására, a

megrokkolásukra. Nem voltak tekintettel a család megélhetésére, a gyermekek nevelésére, taníttatására, hanem a természetbeni szolgáltatásokkal is ennek a munkaerejét terhelték. — Így kezdődött az eladósodás és halad lavinaszerűen most is, amikor az összeomlás már elkerülhetetlen.

Ezzel szemben a banktőkét igyekezett istápolni, menteni, védeni, gyarapítani. A polgár megtakarított pénzét is odaédesgette, betéttőkévé tette, jobb kamatozásához juttatta bevallottan a takarékosági hajlam növelése, lényegében a banktőke jobb jövedelmezősége céljából. Törvényhozásilag intézkedett arról, hogy ez a betéttőke ott ne tudja, vagy ott ne akarja hagyni a bankot, vissza ne kívánozzék a polgári élet termelő mezejére és ugyanakkor, amikor eltúrta a reális értékek pusztulását, értéktelenedését, ugyanakkor valóságos arannyá tette a pengőben kifejezett banktőkét és amikor ennek értékét így megnövelve biztosította, ugyanakkor felemelle az aranyban megállapított tartozások törvényes kamatait is, noha ezek a közgazdasági életben fordított viszonyban szoktak állani. — Így történhetett azután, hogy akinek 100.000 pengője volt földben, az nem volt képes ebből még munkájával sem megélni, akinek pedig pénzben volt ennyije, az láblógázva is kimondhatatlan nagy urrá, közéleti diktátorrá lett.

Igy sikkadt el a polgárságnak a földbe fektetett vagyona! Megvettem egy száz holdas birtokot, amelynek rendes gazdasági használhatósága és jövedelmezősége alapján testvérek közötti forgalmi értéke volt az a 100.000 pengő, amelyet értem adtam, ebből a vételárból 70.000 pengőt saját vagyonomból fizettem ki, 30.000 pengőt, tehát csak 3/10. részét fedeztem hitelből. Most ez a föld nem ér többet 30.000 pengőnél, tehát nekem elveszett az összes vagyonom, a hitelben adott 30.000 pengő pedig megmaradt a dús kamataival együtt valóságos aranyban. — Nekem nemcsak a vagyonom sikkadt el hibámon kívül, rajtam igazán kívül eső okokból, hanem még saját személyemben is rabszolgája lettem annak a 3/10. résznyi banktőkének, amelynek évi kamalterhe meghaladja a verejtékem egész évi bérét. —

Kétségtelen, hogy ez nem a világválságnak a következménye, hanem szándékos emberi cselekmény országpusztító eredménye, mert, ha a világgazdaság általános leromlása idézte volna elő, akkor azt a banktőkét, azt a készpénzvagyont, mint értéket éppen úgy kellett volna sújtania, mint a többi értékeket. — Amilyen arányban értéktelenedett a föld, olyan arányban kellett volna értéktelenedni a pénznek is. Amilyen arányban csökkent a földműves munkájának az értéke, olyan arányban kellett volna csökkennie minden munkaértéknek. Amilyen arányban csökkent a föld jövedelmezősége, olyan arányban kellett volna csökkennie a kamatjövedelemnek is.

És ebből a rettenetes romlásból csak akkor lesz kimenekvés, csak akkor találhatjuk meg a menekülés felé vezető utat, csakis akkor remélhetünk munkát, munkakészséget, munkamegbecsülését, munkaszeretetet s ez által egyéni, társadalmi és állami jobblétet, integer hazát, ha megdől az a hamis bölcsélet, amely a pénzt, mint, árut kezeli, elfüggetlenítve a többi tőkétől és a többi termelési tényezőtől és ha megdől az a hamis bölcsélet, amely azt állítja, hogy „a kamat a tőke ára”, mert ez igaz lehet a mai romlott világban, de nem igaz a közgazdasági életben, ahol

a kamat a nemzeti jövedelemből, igazságos elosztás mellett a tőkére jutó hányad.

— Ha tehát nincs nemzeti jövedelem, szenvedjen ve-

A vármegye mezőgazdasági termékeinek propagálására rendezzünk Budapesten **BORKÓSTOLÓT ÉS GYÜMÖLCSKIÁLLÍTÁST**. Lapunk legközelebbi számában ezzel a kérdéssel behatóan foglalkozunk. Már most közöljük azonban, hogy a **BRISTOL SZÁLLÓ ÉS ÉTTEREM** rendkívül előzékeny igazgatósága a Mária Valéria-utcából különbejárattal bíró termeit díjtalanul bocsájlja rendelkezésre Hevesmegye gazdáinak a kiállítás céljaira.

lünk a készpénztöke is. Ma ingyen dolgozik ökörel a paraszt, dolgozzék ingyen a pénzzével a bankár is. Így lehet a nemzetet megmenteni, fenntartani, csak így lehet újabb honfoglalást csinálni, és hazát visszaszerezni! Ezt hívják polgári lélekkel nemzeti összefogásnak!

Ahol júniusban kezdik a szántást.

A tiszta széles árterein, mintha késő ősz volna, letarolt földeket látunk. Az árvíz pusztítása következtében terméketlenül maradt földek csak most száradtak ki annyira, hogy megkezdheték szegény gazdáik a szántást. A vármegye gondoskodása korán érő tengerit juttatott ezeknek az embereknek. Nem pénzért, hanem ősszel természetben fizetik vissza, húsz százalék többlettel.

A mezőgazdasági munkások munkanélkülisége több község inséges kubikus munkásai, az ipari munkások helyzete, mind nyomasztó állapotot teremt. Mindenki aratás utánra várja a helyzet javulását.

Leventezászló felszentelése. A Tiszafüredi Levente Egyesület díszes zászlaját május utolsó vasárnapján megható ünnep keretében szentelték fel. Véber János esperes plébános a katolikus, Dankó Sándor a református templomban megáldották a zászlót, majd a hősök emlékműve elé vonult az ünneplő közönség, ahol Schleiminger László földbirtokos és Dankó Sándor ref. lelkész mondották az ünnepi beszédeket. Vitéz dr. Bobory György országgyűlési képviselő, fővédnök ezután megkoszorúzta a felszentelt zászlót.

Ötmillióhatszáz ezer pengő az adóhátralék Hevesmegyében.

A közigazgatási bizottság június 15-én tartott ülésén Magyar Pál miniszteri tanácsos, pénzügyigazgató jelentette, hogy a vármegye területén a múlt évi hátralékkal együtt esedékes adók összege **6,469.000 P.** Ebből befolyt ez év május végeig **843.944 P.**, a mostani hátralék tehát több mint öt és félmillió pengő. **Az adófizetés kedvezőbb** a múlt évi ugyanezen idő eredményéhez képest 2403 pengővel.

Szerkesztői üzenetek: **D. Gy. Atkár:** Hálas köszönetünket küldjük az értékes cikkért Jövő számunkban közöljük. **V. K. M. Feldebrő:** Helyszűke miatt a jövő számunk részére iktattuk be. **Dr. P. Á. Kecskemét:** Legközelebbi számunk egyikében szívesen hozunk a beküldött értékes cikkekből. **Dr. S. S. Vörösmajor:** Későn érkezett cikkét köszönjük. Legközelebbi számunkban hozzuk. **K. L.:** Cikkét sajnálatunkra nem közölhetjük. Nincs igazsága. Irásából egyik érdekes megjegyzését, hogy kárba ne vesszen, ide iktatjuk: „Az intézet vezetősége a racionalizálás, szanálás és a kiadások csökkentése divatos jelszavait olyan halálos komolysággal kezeli, hogy már a befűtés kiadását is megtagadja”.

HIRDETMÉNY.

Az **Apcvidéki Kőbányák rt.** f. évi május hó 10-án tartott rendkívüli közgyűlésén a mérleg valódiságáról szóló 7.000/925 P. M. sz. rendelet 12. §-a alapján elhatározta, hogy úgy a hányadrészenyeket, valamint az eddig be nem mutatott s 1/5 arányban összevonás alá eső régi 200 K. n. é. részenyeket új 60 P. n. é. részenyekre kicseréli. Ehez képest felhívjuk a hányadrészeny birtokosokat és az eddig be nem mutatott régi 200 K. n. é. részenyeink birtokosait, hogy hányadrészenyeiket, illetőleg a még be nem mutatott régi részenyeiket a szükséges számban legkésőbb július hó 10-ig 60 P. n. é. új részenyekre való kicserélés végett nyújtsák be.

Figyelmeztetjük érdekelt részenyeseinket, hogy a fentemlített P. M. rendelet 13. §-ban foglaltak értelmében a fenti záros határidő elteltével kicserélés végett be nem mutatott hányadrészenyekre, illetőleg régi részenyekre eső új részenyeket hiteles személy bözbenjöttével nyilvános árverés útján el fogjuk adni s a vételár aránylagos részét a költségek levonása mellett a még be nem mutatott hányadrészenyek, illetőleg régi részenyek beszolgáltatása ellenében ki fogjuk fizetni.

Figyelmeztetjük továbbá érdekelt részenyeseinket, hogy a fenti záros határidő elteltével úgy a hányadrészenyek, valamint a régi 200 K. n. é. részenyek egyébként hatályukat veszítik s azok alapján a részenyeseket megillető jogok a határidőn túl már nem gyakorolhatók.

Eger, 1932 május 31.

Az igazgatóság.

Repcét, nagyobb uradalmi tételekben
keresnek.
Jelentse azonnal készletét és árát
kiadóhivatalunkban **Hatvanba.**

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Vig Vilmos, Hatvan, Telefon 85.

Főmunkatárs: Kelemen Andor, Eger.

Kéziratok előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatal címére Hatvanba küldendők.

Hirdetések díjszabás szerint.

Egyes szám ára 50 fillér.

Árverési hirdetmény-kivonat.

Nemzeti Hitelintézet rt. (képv. Dr. Vajda Lipót) végrehajtónak Hegyi János és neje Bakó Apolló végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság végrehajtási árverést 1100 P — f lökekövetelés és járuléka behajtása végett a hatvani kir. járásbírósg területén levő, Rózsaszentmárton községben fekvő, s a rózsaszentmártoni 13 sz. tkvi. betétben A II. 1-2 sor 400, 401 hrsz alatt foglalt Hegyi János és neje Bakó Apolló nevén álló ingatlanra 2500 P kikiáltási árban, az u. o. 625 sz. tkvi betétben A I 4. 5 689/2, 1662 I hrsz alatt foglalt Hegyi János nevén álló ingatlanra 480 P kikiáltási árban, az u. o. 837 sz. tkvi betétben A I. 1-2 sor 981, 982 hrsz alatt foglalt Hegyi Jánosné Bakó Apolló nevén álló ingatlanra 330 P kikiáltási árban, a 625 sz. tkvi betétben foglalt ingatlan az 1838/tk. 1919 sz. végzéssel Mátravidéki Szénbányák rt. javára bekebelezett községben jogosítvány sérelme nélkül árvereztetik el, elrendelte.

Az árverést 1932 évi augusztus hó 10 napján

delután 5 órakor Rózsaszentmárton község-házánál fogják meg tartani.

Az árverés alá kerülő ingatlanokat a kikiáltási ár felénél illetve kétharmadánál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezeséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni.

Az aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígértet tett, ha löbbit ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szefint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni.

Hatvan, 1932 évi március hó 9 napján.

Dr. Berecz s. k.
kir. járásbíró.

VIG FERENC

órák-ékszerész, varrógép és kerékpár kereskedő HATVAN.

Ajánlja dúsan felszerelt árujait úgymint órák, ékszerek, disztlágyak, varrógép, kerékpár és motorkerékpárok valamint alkatrészeit.

Kedvező részlet-fizetésre is kapható.

Kál-Kápolna

vasutállomás mögött

JUHÁSZ ISTVÁN

az egri „Korona” volt bérlőjének **VENDÉGLŐJE és SZÁLLODÁJA**
Kifünő magyar konyha — Kiváló egri fajtörök

Ugyanott bérautó állomás.

A gondos háziasszonyoknak minden caütörtökön első teendője, hogy fölkeresse

Hajdu Armin üzletét,

ahol friss pörkölésű elsőrendű kávét kap igen jutányos áron!

Denaturált szesz nagyban és kicsinyben!

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközlök!

Saját érdeke parancsolja, hogy egyszer próbálja meg.

ÚJ DIVATÜZLET!

ÜZLETMEGNYITÁS!

ÖMÁSI VÁLASZTÉKI!

A t. vásárlóközönség szíves tudomására hozom, hogy Egerben a Jókai és Kálnay Z. uca sarkán (a volt Kékcillag divatárúház helységében) **KÜLÖNLEGES**

szövet-, selyem-, vászonárú- és készruha-árúházat nyitottam.

Minden igyekezetem, hogy mélyen tisztelt vevőim melegegedését a legteljesebb mértékben kiérdemeljem. — Amidőn új üzletet alapítok, jelzővel indulok: A legjobb árat a legolcsóbban!! Saját érdekében vételkötelezettség nélkül, árúraktáram megtekintését és szíves támogatását kérem:

Nagy megnyitó, olcsó vásár.

SZÉKELY ENDRE.

Eger közelében, a Bükk vadregényes völgyében
a felsőtárkányi sziklaforrás vendégtő házi kezelésben

Izletes hideg és meleg ételek!
Kitünő egri borok!
A legideálisabb kirándulóhely.
Autobuszjárat!

Társasbédék, bankettek elkészítését, nyaralók ellátását mérsékelt áron vállaljuk. A községben lakásról gondoskodunk. Forráskezelőség. Felsőtárkány.

A „Hevesvármegyét” az egész vármegye területén minden községben olvassák! Ha eladni vagy venni akar, saját érdeke parancsolja, hogy itt hirdessen!

Központi iroda:
Horváth Mihály uca 874.

Nagy és kisméretű!

géptégla, hornyoltcserep!

A Hatvani Gőztégla és Cserepgyár r.-t. hatvani gyártelepén készülő minőségű.

Nagyméretű téglá Hornyoltcserep
Kisméretű Gerincscerep

TELEFON: VIDÉKI
Központi iroda 22 vizonteleadókat
Gyártelep 31. keresünk.

Olcsó áron,
részletfizetésre is kapható!

NYOMATOTT PALÁSTHY SÁNDOR KÖNYVNYOMDÁJÁBAN HATVANBAN.